

Handelsbanken Livs Klimatrapport 2023

Klimatrelaterade finansiella upplysningar i enlighet med TCFD:s
(Task Force on Climate-related Financial Disclosures) rekommendationer.

Handelsbanken Liv

Innehåll

Åtgärder och resultat 2023	3
Klimatrelaterade finansiella upplysningar	4
Begreppsförklaring	5
Styrning	6
Strategi	7
Riskhantering	13
Mätvärden och mål	15
En del av lösningen	17

Om rapporten

Rapporten avser klimatarbetet under 2023 enligt TCFD:s rekommendationer, men inkluderar även vissa händelser fram till oktober 2024.

Om Handelsbanken Liv

Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag (org. nr 516401-8284, med säte i Stockholm) är ett helägt dotterbolag till Svenska Handelsbanken AB. Våra försäkringar förmedlas av Handelsbanken via bankkontor runt om i Sverige och via webben. Vi har visionen att bidra till ett tryggare liv och en rikare framtid. Handelsbanken Liv förvaltar cirka 260 miljarder kronor, och arbetar för att genom hållbara investeringar ge god avkastning åt våra kunder – finansiell avkastning, planetär avlastning samt stabilitet och trygghet.

Handelsbanken Liv har cirka 100 anställda.

I Handelsbanken Liv koncernen ingår dotterbolaget SHB Liv Försäkrings AB i Finland som erbjuder försäkringslösningar i Norge och Finland samt Handelsbanken Fastigheter AB.

För mer information om Handelsbanken Liv hänvisas till: <http://www.handelsbanken.se/liv>

Under 2023 nådde Handelsbanken Liv följande milstolpar i vårt klimatarbete.

MINSKAT
41%

Minus 41 procent koldioxidintensitet (Scope 1 och 2), från 6,8 till 4 ton.

Minus 51 procent koldioxidintensitet (Scope 1 och 2), från 14 till 4 ton, sedan 2018.

MINSKAT
72%

100%

100 procent av fonderna i vårt fondutbud i försäkringar väljer bort investeringar i fossila bränslen.

10 av 87 fonder i vårt fondutbud är hållbarhetsklassificerade enligt SFDR Artikel 9, och 73 av 87 enligt Artikel 8.

95,4%

Andelen gröna obligationer i de traditionellt förvaltade försäkringarna uppgick till 1,4 miljarder kronor.

Förvalt kapital i Handelsbanken Liv uppgick vid årets utgång till 252,1 miljarder kronor (220,1).

Initiativ som Handelsbanken Liv är anslutna till

- FN:s principer för hållbara försäkringar (PSI).
- Ställde sig som världens första försäkringsbolag bakom Fossilnedrustningsavtalet.
- The Tobacco-Free Finance Pledge.

Klimatrelaterade finansiella upplysningar

Det här är vår sjätte och sista klimatrapport i enlighet med TCFD:s (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) rekommendationer.

I denna rapport beskrivs hur Handelsbanken Liv (nedan även kallad Bolaget) tar hänsyn till klimatförändringar i samband med urval av fonder i investeringsbeslut, hur klimatrelaterade risker och möjligheter identifieras, bedöms och hanteras samt vilken påverkan de har på Bolagets verksamhet, strategi, riskhantering och affärsplanering. Klimatrapporten omfattar delar av Handelsbanken Livs investeringserbjudande inom fondförsäkring och traditionell förvaltning i Sverige, vilket motsvarar cirka 80 procent av Handelsbanken Livs förvaltade kapital.

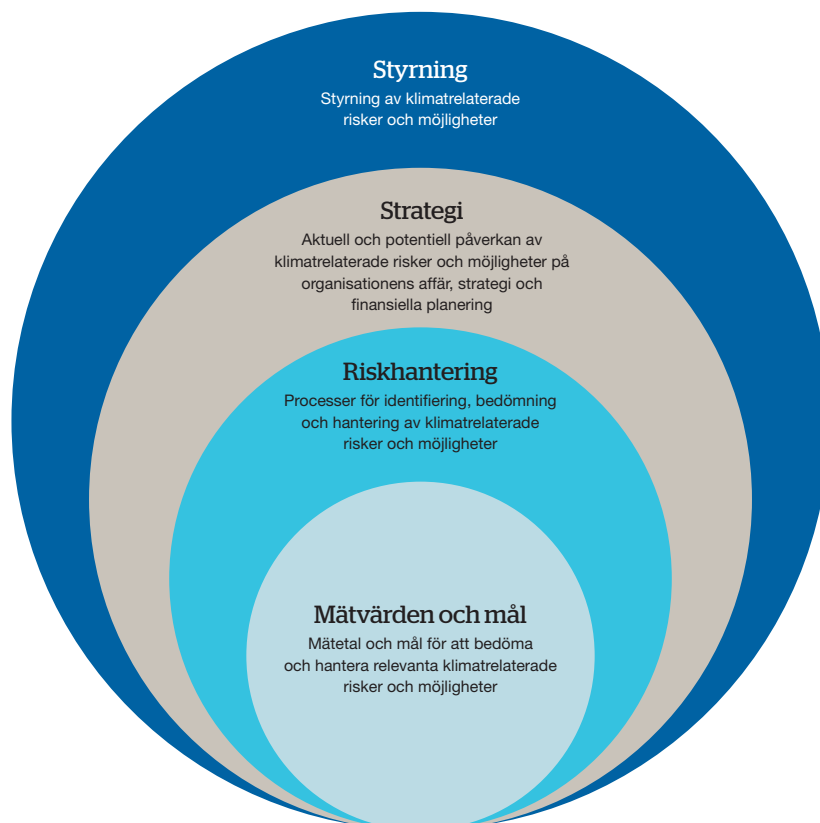
Klimatförändringar medför olika potentiella risker och möjligheter för de tillgångar vi och våra kunder kan investera i. Den här rapporten beskriver de mål Handelsbanken Liv har som är kopplade till klimat och miljö och hur Bolaget arbetar med utmaningarna som berör dessa områden. Mer information om Handelsbanken Livs övergripande hållbarhetsarbete återfinns i vår redovisning och på vår hemsida. Där hittar du mer information om hur vi integrerar hållbarhet i våra investeringsbeslut och hur vi agerar som ägare av placeringstillgångar för att påverka.

Klimatrapporten innehåller följande avsnitt, enligt ramverket från TCFD:

- Styrning
- Strategi
- Riskhantering
- Mätvärden och mål

För att fortsätta arbeta enligt TCFD:s rekommendationer kommer Handelsbanken Liv att:

- vidareutveckla rapportering och uppföljning av klimatrelaterade risker och möjligheter i Bolagets processer för riskhantering och styrning,
- göra en översyn av Bolagets mål för hållbarhet och klimat, vilket gjordes under Q1 och Q2 2024,
- fortsätta integrera hållbarhets- och klimatfrågor i den långsiktiga affärsstrategin samt i Bolagets produkt- och affärsutveckling för att uppnå Parisavtalet och Agenda 2030,
- vidareutveckla metoder för att kunna möta och följa att investeringsportföljerna är i linje med Parisavtalets klimatmål om att begränsa den globala uppvärmningen till maximalt en och en halv grad.

Begreppsförklaring

I rapporten hänvisar vi till ett antal internationella avtal och initiativ samt definitioner av klimatrelaterade ramverk som används i det klimat- och miljörelaterade arbetet.

Agenda 2030 och Globala målen

FN-resolutionen "Agenda 2030 – Transforming our world" antogs av FN:s generalförsamling år 2015. Agenda 2030 består av 17 globala mål och 169 delmål vilka har som syfte att åstadkomma långsiktig hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling för att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen samt att bekämpa klimatförändringarna.

Global Compact

FN:s initiativ där anslutna bolag åtar sig att bedriva sin verksamhet ansvarsfullt i linje med Global Compacts tio principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupcion.

Internationella normer och konventioner

Med internationella normer och konventioner avses internationella konventioner och överenskommelser för bland annat miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, korrupcion samt kontroversiella vapen såsom ILO:s Kärnkonventioner, FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter och FN:s konvention mot korrupcion.

IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)

Förenta nationernas klimatpanel är FN:s organ för att sammanfatta och bedöma vetenskapen relaterad till den globala uppvärmningen. Panelen sammanställer regelbundet forskningsrapporter om den globala uppvärmningen, konsekvenser, sårbarhet och möjliga lösningar.

Koldioxidintensitet

Koldioxidintensitet är en beräkning av koldioxidavtrycket från våra investeringar, definierat som ett viktat medeltal av bolags koldioxidutsläpp i förhållande till dess omsättning, baserat på respektive bolags andel av portföljen. Beräkningarna görs enligt Greenhouse Gas Protocol (GHG) som definierar tre så kallade "scope", ett sätt att klassificera ett bolags utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Scope 1: direkta utsläpp, det vill säga utsläpp som sker i den egna verksamheten (utsläppskällor ägda eller kontrollerade av bolaget), Scope 2: indirekta utsläpp från inköpt elektricitet värme/kyla eller ånga, samt scope 3: som rör övriga indirekta utsläpp, såsom inköp av material, produktanvändning, avfallshantering, affärsresor etcetera som organisationen inte äger eller kontrollerar. Mätningen tar hänsyn till direkta och indirekta utsläpp (Scope 1–2).

Omställningsbolag

Bolag som arbetar med att ställa om verksamheten i en mer hållbar riktning. Dessa definieras som bolag där den planerade utvecklingen av verksamheten ska vara i linje med en global uppvärmning på högst 2°C, att Bolagets nuvarande verksamhet inte får bestå av i huvudsak fossil energi, samt att bolagets nuvarande investeringstakt stödjer övergången från fossil till förnybar energi. Ett exempel är kraftbolag som går från fossil energiproduktion (kol, olja och gas) till förnybar.

PRI (Principles for Responsible Investments)

PRI är FN:s initiativ för ansvarsfulla investeringar med målet att öka kunskapen om och förståelsen för betydelsen av en hållbar utveckling inom investeringsbranschen. Kapitalförvaltare som följer PRI har åtagit sig att följa PRI:s sex principer:

1. Beakta miljö-, samhälls- och ägarstyrningsaspekter i investeringsanalyser och placeringsbeslut.
2. Vara aktiva ägare och införliva miljö-, samhälls- och ägarstyrningsaspekter i riktlinjer och arbetet.
3. Verka för en större öppenhet kring miljö- och samhällsfrågor samt ägarstyrning hos de företag fondbolaget investerar i.

4. Aktivt verka för att dessa principer följs i finansbranschen.
5. Samarbeta för att följa principerna så effektivt som möjligt.
6. Redovisa vad som görs och hur långt fondbolaget kommit i arbetet att följa principerna.

PSI (Principles for Sustainable Insurance)

PSI är FN:s initiativ för ansvarsfull försäkringsverksamhet med mål att bidra till ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet genom fyra principer som omfattar hela värdekedjan:

1. Integrera relevanta hållbarhetsaspekter i beslutsfattandet.
2. Arbeta tillsammans med kunder och affärspartners för att öka medvetenheten runt hållbarhet, hantera risk och utveckla lösningar.
3. Arbeta tillsammans med regeringar, tillsynsmyndigheter och andra viktiga intressenter för att främja utbredda insatser i hela samhället kopplade till hållbarhetsutmaningar.
4. Visa ansvar och transparens genom att regelbundet redovisa framsteg vad gäller implementation av principerna.

Parisavtalet

Vid klimatmötet i Paris i december 2015 enades världens länder om ett nytt klimatavtal som är bindande för alla länder att gälla från år 2020. Regeringarna enades om att hålla ökningen av den globala genomsnittstemperaturen väl under två grader i förhållande till den förindustriella nivån och sträva efter att begränsa den till en och en halv grad.

Paris Aligned Benchmark (PAB-index)

Index utvecklat för passivt förvaltade fonder med hållbarhetskrav som syftar till en minskning av utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Bolagen i index väljs ut och viktas på så sätt att indexportföljens utsläpp av växthusgaser anpassas till de långsiktiga globala uppvärmningsmålen i Parisavtalet. De globala indexleverantörerna Solactive och ISS ESG står bakom utvecklingen och dessa index utgör ett registrerat EU-referensvärde för anpassning till Parisavtalet enligt EU-förordningen 2016/1011/EU (Disclosureförordningen).

SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation)

EU-förordning 2019/2088 (Förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar inom den finansiella sektorn, SFDR) syftar till att stärka konsumentskyddet genom utökad hållbarhetsinformation. Det nya regelverket ställer ökade krav kring transparent informationsgivning om hållbarhetsarbete och ska på så sätt öka konsumenters möjligheter att jämföra finansiella produkter och fatta välgrundade investeringsbeslut.

Taxonomi

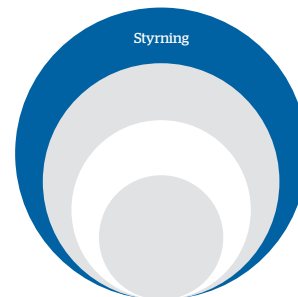
EU:s taxonomi är ett verktyg för att klassificera vilka ekonomiska aktiviteter som är miljömässigt hållbara. Syftet är att säkerställa att företag, finanssektorn och beslutsfattare får gemensamma riktlinjer för vilka ekonomiska aktiviteter som är miljömässigt hållbara. Till att börja med fokuserar taxonomin på miljö och klimat. Det innebär att investeringar med bidrag till andra hållbarhetsaspekter, som exempelvis sociala faktorer, i dagsläget inte fångas upp av detta ramverk.

TCFD

TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) bildades 2015 på uppdrag av G20-länderna med målet att åtgärda bristen på information om företags arbete med och hantering av klimatförändringarna. TCFD:s riktlinjer innehåller rekommendationer om att företag ska lämna upplysningar kopplat till klimatförändringarna inom fyra områden: styrning, strategi, riskhantering samt mätetal och mål. Syftet är att hjälpa investerare och andra att inför investeringsbeslut förstå hur företag värde-erar och hanterar sina klimatrelaterade risker och möjligheter. TCFD-arbetsgruppen har numera officiellt upplösts och International Financial Reporting Standards (IFRS) kommer att ta över, med vissa ändringar i GHG-rapporteringen. Företag som omfattas av det nya direktivet, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), kan använda olika ESG-ramverk som bland annat TCFD för att säkerställa att deras hållbarhetsrapportering uppfyller kravet i CSRD-direktivet.

Styrning

Den första pelaren inom TCFD:s ramverk syftar till att beskriva styrelsen och ledningens roll i styrningen med koppling till klimatrisker och möjligheter.

Styrelsens övergripande ansvar

Arbetet med klimatrelaterade risker och möjligheter utgör en del av Handelsbanken Livs övergripande företagsstyrning, riskhantering samt arbete inom hållbarhet. Styrelsen hos Handelsbanken Liv ansvarar för den övergripande klimatstrategin och för att klimatfrågor integreras i verksamheten. Operativa klimatrelaterade frågor är delegerade till verksamheten. Styrelsen beslutar årligen om ramverk i form av policyer för hur Handelsbanken Liv styrs. De mest relevanta policyerna på området är Policy för hållbarhet, Policy för ansvarsfulla investeringar, Placeringspolicy och Riskpolicy.

Styrelsen får löpande återrapportering om verksamhetens genomförande av mål och ramverk samt avseende risker som har identifierats. Styrelsen diskuterar hållbarhet och klimatfrågor återkommande vid styrelsesammanträden.

Ledningens roll

Handelsbanken Liv har lagt ut kapitalförvaltningen till Svenska Handelsbanken AB (publ). Kapitalförvaltningen utgår från den av Handelsbanken Livs styrelses fastställda Placeringspolicy, vilken sätter ramarna för placeringsverksamheten. Dessa ramar omfattar bland annat fondurval samt hur kapitalet får placeras och fastställer Bolagets placeringskriterier. Utgångspunkten är att Handelsbanken Liv ska fatta långsiktiga hållbara affärsbeslut där klimathänsyn är en integrerad del av beslutsunderlaget. Detta gäller också vid affärsutveckling och i samband med investeringar och inköp.

Ledningen tar fram verksamhetsplaner utifrån de mål och strategier som fastställts av styrelsen och följer löpande upp dessa. Hållbarhetsansvarig ska driva, utveckla och rekommendera beslut där det behövs, om hur Bolaget tar hänsyn till klimatförändringarna i samband med produktbeslut samt vid urval av fonder i fondförsäkring. VD har även delegerat till Chief Financial Officer att ansvara för allokering och omplacering inom de traditionellt förvaltade portföljerna jämte uppföljning av utlagd verksamhet inom kapitalförvaltning.

Bolagets VD fattar beslut om riktlinjer för hur Bolaget tar hänsyn till klimatrelaterade risker och möjligheter i samband med bland andra investeringsbeslut. VD fattar även beslut om fonder och fondbolag som väljs in eller ut ur utbudet för fondförsäkring, efter rekommendation från Bolagets Fondurvalskommitté. Fondurvalskommittén är ett utskott till Produktkommittén, vilken ansvarar för att upprätthålla Bolagets process för styrning och kontroll över de försäkringsprodukter som erbjuds. VD rapporterar löpande till styrelsen.

För det operativa arbetet har ett särskilt hållbarhetsteam bildats där hållbarhetsansvarig är sammankallande. Hållbarhetsteamet består av personer från funktionerna investeringserbjudande och produktutveckling, juridik samt riskhanteringsfunktionen. Hållbarhetsteamet ansvarar bland

annat för att säkerställa att TCFD:s rekommendationer implementeras i verksamheten och rapporteringen, samt bevakar och förbereder beslut avseende implementering av hållbarhetsrelaterade regelverk.

Riskhantering

Handelsbanken Liv identifierar klimatrelaterade risker utifrån klimatanalyser, dialoger med fondbolag som Bolaget samarbetar med, omvärldsanalyser och verksamhetens egen kunskap inom klimatområdet. För att identifiera risker kopplade till Handelsbanken Livs investeringserbjudande har Bolaget en fondurvalsprocess som redogör för val och utvärdering av fonder och fondbolag till fondutbudet i fondförsäkring samt anger grundläggande hållbarhetskriterier¹⁾ som ska uppfyllas.

Handelsbanken Liv har en låg risktolerans och därmed en restriktiv syn på risk. Risker kopplade till klimatförändringar är en del av Handelsbanken Livs riskhanteringssystem i stort och klimatrisker identifieras och rapporteras därmed på samma sätt som övriga typer av risker. Ansvarig för riskhanteringsfunktionen rapporterar risker löpande till Handelsbanken Livs VD och styrelse.

¹⁾ För hållbarhetskriterierna, se avsnitt Riskhantering.

Policyer och riktlinjer

Hållbarhetspolicy

Policy för hållbarhet inom Handelsbanken Liv.

Ansvarsfulla investeringar

Policy för ansvarsfulla investeringar inom Handelsbanken Liv.

Miljö och klimatförändring

Riktlinjer för Miljö- och klimatförändring.

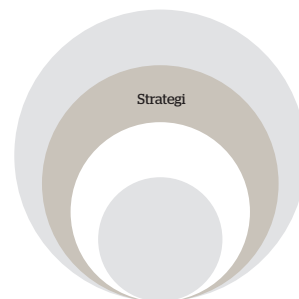
Riskpolicy

Policy gällande risk inom Handelsbanken Liv.

Riktlinjer för Fondurvals- samt Investeringskommittén

Beskriver process för val och utvärdering av fonder och fondbolag inom fondförsäkring, inklusive hållbarhetskriterier med definitioner och gränsvärden för exkludering av kontroversiella branscher samt särskilda kriterier inom klimat och miljö. Beslut om placeringar i traditionellt förvaltade portföljer hanteras på motsvarande sätt genom Investeringskommittén.

Strategi

Den andra pelaren inom TCFD:s ramverk handlar om vilka risker och möjligheter som identifierats i verksamheten på kort och lång sikt, och vilken potentiell effekt de har. Det är ett underlag för att bedöma om Bolagets strategi är förenlig med Parisavtalet.

Handelsbanken Liv står bakom omställningen till en koldioxidneutral ekonomi i linje med Parisavtalet. Under året har strategin för att hantera klimatrelaterade risker och möjligheter i omställningen till en klimatneutral verksamhet senast 2040 utvecklats.

De mest väsentliga klimatrelaterade riskerna och möjligheterna kopplade till försäkringsverksamheten finns inom investeringserbudandet för fondförsäkring. Handelsbanken Livs ansats för att möta klimatförändringarna utgår från tre metoder:

• Välja bort

Reducera exponeringen mot koldioxidintensiva sektorer i våra investeringar, framförallt genom att exkludera investeringar i bolag som utvinner eller bearbetar fossila bränslen, samt bolag involverade i vissa verksamheter som riskerar att motverka målsättningarna i Agenda 2030 och Parisavtalet.

• Välja in

Öka investeringar i fonder som möjliggör en hållbar omställning, med vetenskapligt förankrade klimatmål, exempelvis Paris Aligned Benchmark (PAB) eller Science Based Targets (SBTi) och som bidrar positivt i enlighet med Agenda 2030 och Parisavtalets mål.

• Påverka

Påverka våra fondleverantörer att arbeta aktivt och systematiskt med sin klimatpåverkan, samt uppmontra dem att ha dialoger, aktivt ägarstyrningsarbete samt delta i investerarnätverk, samt uppmontra dem att ha dialoger, aktivt ägarstyrningsarbete samt delta i investerarnätverk.

Investeringar för en klimatneutral framtid

Handelsbanken Livs och Handelsbankenkoncernens klimatmål är nettoll utsläpp av växthusgaser så snart det är möjligt, men senast 2040. Vårt hållbarhetsåtagande ligger därmed tio år tidigare än EU:s målsättning och fem år tidigare än Sveriges nationella mål. Vi är övertygade om att en snabb och ordnad omställning med sikte på att begränsa uppvärmningen till 1,5 °C är bäst för våra kunder, för de samhällen vi verkar i och därmed också för oss.

Majoriteten av Handelsbanken Livs förvaltade kapital består av kundernas pensioner och långsiktiga sparande. För att säkerställa att kundernas försäkringssparande utvecklas väl och bidrar till en hållbar omställning ställer vi krav på de kapitalförvaltare vars fonder vi erbjuder eller investerar i. Handelsbanken Livs klimatarbete utgår ifrån att påverka och premiera kapitalförvaltare som systematiskt avser minska växthusgasutsläppen i sina innehav.

Förvaltningsformer i försäkring

Handelsbanken Livs produkter tar hänsyn till klimatfrågor på olika sätt:

Fondförsäkring

- I försäkring med fondförvaltning tillhandahåller Handelsbanken Liv ett hållbarhetsgranskat fondutbud.
- Produkterna främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper enligt Disclosuresförordningen (Artikel 8) eller har det som mål i sina investeringar (Artikel 9).
- Process för val och utvärdering av fonder och fondbolag med grundläggande hållbarhetskriterier.
- Utökade kriterier för miljö och klimat, som exkluderar investeringar i utvinning och bearbetning av fossila bränslen¹⁾.

Traditionell försäkring

- I de traditionellt förvaltade försäkringarna förvaltas pensionskapitalet enligt ett placeringsreglemente via diskretionär förvaltning.
- Produkterna är säljstoppade, och är därför oklassificerade enligt Disclosuresförordningen (Artikel 6).

Depåförsäkring

- I försäkringar med depåförvaltning är utbudet fritt och det är kunden som väljer placeringar själv och inte Handelsbanken Liv.
- Då försäkringstagaren väljer placeringar är produkterna oklassificerade enligt Disclosuresförordningen (Artikel 6).
- Policy för ansvarsfulla investeringar och hållbarhet omfattar hela investeringserbudandet även om graden av påverkan varierar.

¹⁾ Fonderna i utbudet väljer bort bolag vars omsättning till mer än 5 procent härrör från utvinning eller distribution av fossila bränslen (kol, olja och gas). För arktisk oljeborrning, utvinning av oljesand samt kolbrytning gäller nolltolerans (0 procent). Principen att välja bort fossila bränslen kan undantas under en period om ett bolag inom energisektorn uppfyller definitionen på omställningsbolag, dock ej om omsättningen härrör från någon av verksamheterna där nolltolerans gäller för exkludering.

1 Integrera klimataspekter i investeringar och fondurval

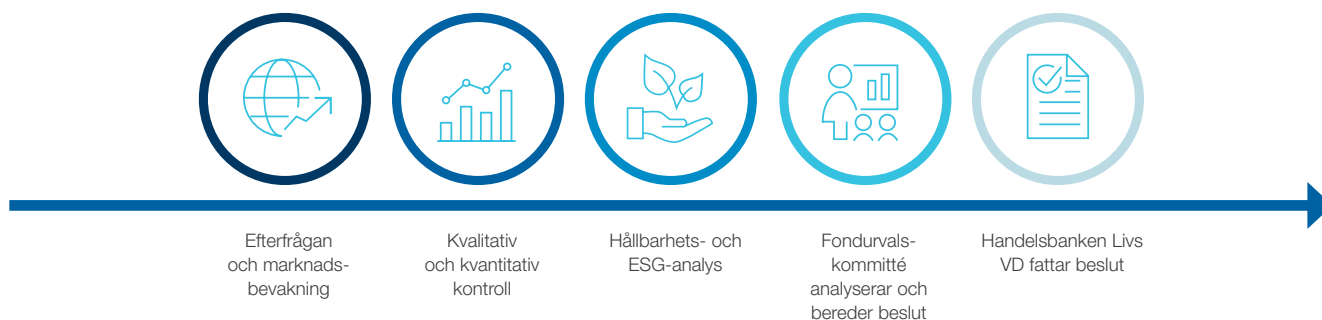
Handelsbanken Liv arbetar med ansvarsfulla investeringar genom tre i branschen etablerade metoder; välja bort, välja in och påverka fondbolag och fonder. Tillvägagångssättet är integrerat i Bolagets process för val och utvärdering av fonder och fondbolag, där varje fondbolag utvärderas genom en kvalitativ analys som bland annat omfattar organisation, förvaltningsteam och investeringsmetodik. En förutsättning för att ett fondbolag och dess fonder ska kvalificeras är dessutom att de möter ett antal kvantitativa finansiella kriterier samt de grundläggande och utökade hållbarhets-kriterierna.

Kriterierna har sin utgångspunkt i policyer och riktlinjer som styr arbetet

med ansvarsfulla investeringar. När fonder i Handelsbanken Livs urval inom fondförsäkring inte längre uppfyller Bolagets kvantitativa grundkrav kan Fondurvalskommittén besluta om att en fond ska sättas under särskild bevakning. Dialog upprättas med berört fondbolag och fond-förvaltare där Handelsbanken Liv framför sina synpunkter.

Fondurvalskriterierna fastställer också att fonder i fondförsäkrings-utbudet ska integrera klimatrisker och beakta huvudsakliga negativa konsekvenser på hållbarhetsfaktorer. För de traditionellt förvaltade portföljerna inrättades under 2020 investeringskommittén som leds av Chief Finance Officer och som bereder underlag för omplacering och uppföljning av avkastning, risk och klimataspekter i investeringarna.

Process för fondurval i Handelsbanken Liv

Gränser enligt exkluderingskrav

I många branscher är det svårt att säkerställa nolltolerans i alla led och därför gäller en gräns på fem procent, det vill säga, välja bort innebär att högst fem procent av omsättningen i det bolag där placeringen sker får avse den aktuella verksamheten. Gränsen på fem procent överensstämmer även med den gräns som finns angiven i Fondbolagens föreningsriktlinjer för marknadsföring och information och som uppställts som krav för att en fond ska få marknadsföras som "fri från" en verksamhet.

Då det kan vara svårt att fastställa exakt omsättning relaterat till en specifik sektor medför det att den externa ESG-analys vi förlitar oss på får uppskatta omsättningsnivå. Det kan leda till att nivån både under- och överskattas jämfört med verkligheten. Metoden att använda exkluderingskriterier betyder att de procentuella gränserna för omsättningsnivå gäller strikt och att hänsyn inte kan tas till ett positivt hållbarhetsarbete eller faktiska risker i bolaget, undantaget så kallade omställningsbolag.¹⁾

Bransch	Max omsättning produktion, %	Max omsättning distribution, %
Fossila bränslen – kraftgenerering	5	5
Fossila bränslen – utvinning	5	5
Nolltolerans för arktisk oljeborrning, utvinning av oljesand samt kolbrytning ²⁾	0	0

¹⁾ Definitionen av omställningsbolag är att bolagets planerade utveckling av verksamheten ska vara i linje med en global uppvärmning på högst 2°C, att bolagets nuvarande verksamhet inte får bestå av i huvudsak fossil energi samt att bolagets nuvarande investeringstakt stödjer övergången från fossil till förnybar energi.

²⁾ Fonderna i utbudet väljer bort bolag vars omsättning till mer än 5 procent härrör från utvinning eller distribution av fossila bränslen (kol, olja och gas). För arktisk oljeborrning, utvinning av oljesand samt kolbrytning gäller nolltolerans (0 procent). Principen att välja bort fossila bränslen kan undantas under en period om ett bolag inom energisektorn uppfyller definitionen på omställningsbolag, dock ej om omsättningen härrör från någon av verksamheterna där nolltolerans gäller för exkludering.

Grundläggande hållbarhetskriterier

- Stödjer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI). Det innebär att de ska beakta miljömässiga, sociala och ägarstyrningsaspekter i investeringsanalyser och beslutsprocesser, vara aktiva ägare och inkludera hållbarhetsfaktorer i processer, samt rapportera om hur arbetet bedrivs och utvecklas.
- Stödjer FN:s Global Compact. Det innebär att de ska implementera Global Compacts tio principer om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorrupcion i sin verksamhet, samt ställa motsvarande krav på de företag som de investerar i.
- Strävar efter att investera i företag och projekt som stödjer FN:s Globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030).
- Har antagit policyer och/eller principer för ett systematiskt hållbarhetsarbete.
- Väljer bort investeringar i bolag med kontroversiell verksamhet, såsom alkohol, tobak, cannabis, kommersiell spelverksamhet, förbjudna vapen, kärnvapen, vapen och krigsmateriel, pornografi samt internationella normbrytare.

Utökade kriterier för miljö och klimat

Utöver grundläggande hållbarhetskriterier ska vi välja in fondbolag och fonder till utbudet som, i likhet med oss:

- tar hänsyn till miljön och klimatförändringar i sin verksamhet och aktivt arbetar med en omställning i linje med Parisavtalets klimatmål, om möjligt med vetenskapligt förankrade klimatmål,
- systematiskt arbetar med att reducera sin negativa påverkan på miljön samt bidrar till en transparent rapportering. Det innebär att tillgångsportföljens koldioxidavtryck ska kunna redovisas.
- väljer bort investeringar i bolag med betydande verksamhet inom produktion och/eller distribution kopplat till utvinning av fossila bränslen eller fossil kraftgenerering (olja, kol, gas).

2 Identifiera väsentliga klimatrelaterade risker och möjligheter

Handelsbanken Livs mest väsentliga klimatrelaterade risker och möjligheter är förknippade med Bolagets urval av investeringar i fondutbudet inom fondförsäkring och i investeringar i de traditionellt förvaltade portföljerna. Det handlar både om påverkan på klimatet och om finansiella risker och möjligheter kopplade till klimatförändringen. Handelsbanken Liv gör inte egna direktinvesteringar i företag inom ramen för fondförsäkring eller inom de traditionellt förvaltade portföljerna, varpå riskerna hanteras inom ramen för fondernas investeringar, vilka finns tillgängliga inom Bolagets fondutbud eller inom investeringsutrymme för traditionell försäkring.

Exempel på klimatrelaterade risker och möjligheter

Klimatrelaterade risker är varierande, komplexa och ofta svåra att mäta. De är ojämnt spridda geografiskt och är relaterade till omställningen till mindre utsläpp av växthusgaser (omställningsrisker) och de fysiska konsekvenserna av utsläppen av växthusgaser (fysiska risker). En utmaning i dagens riskhantering av klimatrelaterade risker är att tillgången till transparent och jämförbar information saknas. Detta medför också att det är svårt att verifiera om bolag, i vilka fonderna investerar i, är tillräckligt förberedda för klimatförändringar eller omställningsrisker. För att identifiera klimatrelaterade risker och möjligheter presenteras nedan exempel som ligger till grund för dialog och påverkan med fondbolag och förvaltare samt för Bolagets eget arbete kring riskhantering.

FYSISKA KLIMATRISKER	Potentiell finansiell påverkan för fondernas investeringar (i bolag)	Potentiell finansiell påverkan på försäkringskapitalet
Akuta klimatrisker		
<ul style="list-style-type: none"> Extrema väderhändelser (bränder, torka, skyfall, översvämning, stormar) ökar i frekvens och omfattning. 	<ul style="list-style-type: none"> Förlorad produktionskapacitet som medför avskrivningar av tillgångar (till exempel förändrade odlingsmönster, utarmade fiskbestånd, minskning av pollinatörer). Minskade inkomster och högre kostnader på grund av hälsorelaterade effekter (personal påverkas av värme, sjukdomar, säkerhet, frånvaro). Ökade kostnader på grund av skador i fastigheter. Ökade kostnader för försäkringspremier, eller förlorad möjlighet att försäkra tillgångar i högriskområden. Ökade produktionskostnader (ökade kostnader att reglera temperatur i anläggningar och kontor, ökat behov av konstgödsel och bevattning). 	<p>Fysiska klimatrisker, särskilt akuta, kan påverka alla tillgångslag. Särskilt stora kan effekterna bli för investeringar i vissa tillväxtmarknader som utgör högriskområden för klimatförändringar, och i utvecklingsländer där möjligheter att investera i åtgärder eller bära högre kostnader är lägre.</p> <p>En sektor med särskilt stor potentiell påverkan är fastigheter, där stora tillgångsvärden påverkas vid exempelvis stigande havsnivåer.</p>
Systematiska klimatrisker		
<ul style="list-style-type: none"> Stigande havsnivåer. Minskad tillgång till sötvatten. Ökade medeltemperaturer. Förändrade nederbördsmonster och förlängda torrperioder. Försurade hav. Förlust av biologisk mångfald. 		
OMSTÄLLNINGSRISKER		
Marknadsmässiga		
<ul style="list-style-type: none"> Förändrade kundbeteenden och efterfrågan. Ökade kostnader för råvaror och råmaterial. 	<ul style="list-style-type: none"> Lägre intäkter vid minskad efterfrågan till följd av förändrade kundpreferenser. Ökade kostnader för råvaror, energi och behandling av avfall. Kraftigt stigande kostnader för vissa råvaror eller mineraler. 	<p>Omställningstakten är avgörande för den finansiella värderingen, liksom hur snabbt konsumenternas preferenser eller beteenden ändras.</p> <p>Generellt kommer bolag med långsam omställning påverkas mest, samt de bolag och branscher som har exponering mot koldioxidintensiva eller kontroversiella sektorer. Genom att välja bort investeringar i flera av dessa sektorer, samt premiera fondbolag som investerar mot Agenda 2030 i aktivt förvaltade fonder respektive med PAB-index minskar risken för negativ finansiell påverkan för Handelsbanken Liv.</p>
Regulatoriska		
<ul style="list-style-type: none"> Global beskattning av utsläpp av växthusgaser eller högre pris för utsläppsrätter. Högre kostnader för energi. Utökade krav på klimatrapportering. Regleringar som påverkar produkter och tjänster. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade kostnader genom högre priser för utsläpp av växthusgaser och koldioxid. Ökade kostnader för råvaror, energi och behandling av avfall. Större krav med ökande kostnader för legal rapportering. Ökade kostnader genom högre krav på produkter, produktionsprocesser och tjänster. 	<p>Bedömningen är att koldioxidintensiva sektorer kommer påverkas mest, men det får sannolikt även konsekvenser för andra sektorer.</p> <p>Generellt är det positivt med en fungerande marknad för produkter och tjänsters klimatpåverkan, då det möjliggör ett proaktivt arbete att ställa om investeringar till bolag vars omsättning till en hög grad bidrar till hållbarhet. Genom att ställa krav på att fonders koldioxidintensitet ska kunna följas kan vi hantera och bli medvetna om risken i våra portföljer.</p>
Teknologiska		
<ul style="list-style-type: none"> Kostnader för att fasa ut fossil infrastruktur. Förändring av subventioner av fossila bränslen. Investeringar i alternativa produkter, tjänster och produktionsmetoder för fossilfri produktion. Investeringar i ny teknologi och försöksverksamhet. 	<ul style="list-style-type: none"> Stora kostnader vid avskrivning av tillgångar (exempelvis förtida ned- och avskrivningar av fossil infrastruktur) eller förändrade värderingar av tillgångar (exempelvis fossila reserver, mark och värdepapper). Minskade intäkter vid vikande efterfrågan av befintliga produkter och tjänster. Ökade kostnader i anpassning och utveckling av nya produkter och tjänster. Nedskrivningar av investeringar i ny teknologi om den inte är skalbar (exempelvis CCS-teknologi). Minskade intäkter eller högre kostnader vid utfasning av subventioner av fossil energi (exempelvis statliga stöd till branscher eller sektorer av diesel eller flygbränsle). 	<p>Liksom marknadsmässiga omställningsrisker styr hastigheten på förändringen den finansiella värderingen. Vi gör redan bedömningen att fossila reserver har hög risk för att definieras som strandade tillgångar. Det innebär att bolag och branscher som är beroende av fossil energi respektive bolag som bedriver utvinning eller bearbetning av fossila bränslen riskerar att påverkas i hög grad.</p> <p>Genom att införa utökade hållbarhetskriterier som exkluderar investeringar i bolag som bedriver utvinning eller bearbetning av fossila bränslen har vi minskat risken för negativ finansiell påverkan. Genom att därtill delta i initiativ kopplat till nedrustning av fossila investeringar ökar vi kunskap och förmåga att bedöma riskerna.</p>
Anseende		
<ul style="list-style-type: none"> Ökad transparens genom rapportering och datatillgång. Förändrade hållbarhetspreferenser från kunder och andra intressenter. Medial påverkan och stigmatisering av branscher eller sektorer. 	<ul style="list-style-type: none"> Förlorade immateriella tillgångar vid varumärkesskada. Kostnader för legala processer (exempelvis stämningar). Minskade inkomster till följd av lägre efterfrågan vid förändrade kundpreferenser. Ökade kostnader att attrahera eller behålla personal (exempelvis vid försämrat anseende för ett bolag eller bransch). 	<p>Varumärket bär inte sällan stora immateriella tillgångsvärden, och kan påverkas snabbt om bolag kränker internationella konventioner och riktlinjer. Investeringar i fonder som inte tillräckligt väl bevakar dessa risker kan därtill negativt påverka förtroendet för Handelsbanken Liv och pensionsbranschen.</p> <p>Att ställa krav på att integrera FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PSI) och att följa FN Global Compact är ett sätt att minska risken.</p>

KLIMATRELATERADE MÖJLIGHETER	Potentiell finansiell påverkan för fondernas investeringar (i bolag)	Potentiell finansiell påverkan på försäkringskapitalet
Energi		
<ul style="list-style-type: none"> • Ökade offentliga investeringar i fossilfri energiproduktion (exempelvis vind, sol och vattenkraft). • Ökade energibehov för omställning av fossilintensiva sektorer (flyg, transporter, stål, cement). • Utbyggnad av marknader för handel av utsläppsrätter som tillgång. • Tillgång till decentraliserad energiproduktion. • Åtkomst att använda energi med låga koldioxidutsläpp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade intäkter för bolag med fossilfri energiproduktion eller användning. • Ökade intäkter vid investeringar i fossilfri infrastruktur för utvinning och produktion av energi. • Minskad exponering eller risk för högre kostnader vid ökade priser på fossil energi eller utsläpp av växthusgaser. • Ökad tillgång till kapital i en omvärld där fler investerare premierar investeringar i bolag med låga utsläpp. • Avkastning från investeringar i nya tillgångar i teknologier eller finansiella marknader. 	<p>Handelsbanken Liv har som del i Bolagets hållbarhetsmål samt i fondstrategin särskilt pekat ut att öka andelen fonder med klimatlösningar i fondutbudet. Investeringar i förnyelsebar energi är en förutsättning för att öka elkraftsproduktionen, göra ren elektricitet tillgänglig på fler platser globalt samt att demontera fossil infrastruktur.</p> <p>Det finns en risk att investeringar i sektorn är övervärderade. Utmaningen är att bedöma vilka teknologier som blir varaktiga och vars affärsmodeller kan fungera över tid i en mer mogen marknad.</p>
Marknader och demografi		
<ul style="list-style-type: none"> • Ökade behov av produkter och tjänster för en åldrande befolkning. • Utveckling av nya finansiella tillgångar och marknader. • Förändrad demografisk utveckling av boende- och stadsplanering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade intäkter från produkter som efterfrågas av en åldrande befolkning (exempelvis behov av välfärdstjänster, sjuk- och hälsovård, läkemedel). • Avkastning och diversifiering från investeringar i nya tillgångar i teknologier eller finansiella marknader (exempelvis gröna obligationer och infrastruktur). • Ökade intäkter och lägre kostnader vid offentliga investeringar i stads- och bostadsmiljöer för att hantera ett förändrat klimat. 	<p>Handelsbanken Liv arbetar aktivt med att investeringsmöjligheter ska finnas i det fondutbud som erbjuds, där det är möjligt att göra investeringar i klimatmöjligheter. Bland annat finns idag fonder och fondbolag med tematisk förvaltning, som exempelvis särskilt investerar i hälsovård och särskilt i bolag med positivt bidrag till Agenda 2030.</p>
Produkter och tjänster		
<ul style="list-style-type: none"> • Ökade hållbarhetskrav och preferenser från kunder. • Förmåga till omställning genom forskning, utveckling och innovation. • Utveckling av produkter och tjänster med lägre koldioxidutsläpp. • Kapacitet till systematiskt hållbarhetsarbete för att uppfylla regleringar och miljömärkningar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade intäkter genom högre efterfrågan och bättre positionering i förhållande till konkurrenter från försäljning av produkter och tjänster med lägre koldioxidutsläpp. • Ökade intäkter från nya produkter och tjänster. • Effektivare implementering av regelverk och miljömässigt hållbara metoder för bolag med tydliga uttalade mål och processer. 	<p>Det är positivt att företaget arbetar aktivt med klimatmöjligheter på ett sätt som ökar aktieägarvärdet. Utmaningen är att bedöma vilka produkter och tjänster som blir varaktiga och bolag vars produktion kan fungera över tid med en mer cirkulär affärsmodell.</p>
Motståndskraft mot klimatförändring (resiliens)		
<ul style="list-style-type: none"> • Ökad förutsägbarhet genom deltagande i program och planering kring samhällsplanering- och utveckling. • Tillgång till ny teknik och förnyelsebar energi och energi-effektiva metoder. • Åtkomst till grön skatteväxling eller subventioner vad gäller resurser vid omställning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökat marknadsvärde i fastigheter genom resiliensplanering och framförhållning i förebyggande åtgärder (exempelvis infrastruktur, mark och byggnader). • Ökad tillgång till planerbar kraftgenerering (exempelvis genom energilagring och egen elkraftsproduktion). • Ökade intäkter från nya produkter och tjänster som bidrar till bättre motståndskraft mot klimatförändringar. • Lägre kostnader genom mer förutsägbar leverantörskedja (exempelvis förmåga att leverera tjänster och produkter). 	<p>För att rusta samhället för de förändringar som är sannolika kommer det sannolikt krävas stora offentliga investeringar. För Handelsbanken Liv öppnar sig en möjlighet att investera i exempelvis statliga eller kommunala obligationer, så kallade sociala, gröna eller blå obligationer, som kan finansiera sådana klimatinvesteringar.</p>
Resurseffektivitet		
<ul style="list-style-type: none"> • Lägre kostnader genom effektivare produktions- och distributionsprocesser samt effektivare transporter. • Ökad cirkulär produktion, genom återanvändning av material. • Lägre kostnader genom energieffektivare fastigheter (industrier eller kontor). • Lägre kostnader från effektivare användning av råvaror och insatsvaror (exempelvis minskad åtgång av sötvatten, konstgödsel, produktionsspill). 	<ul style="list-style-type: none"> • Lägre tillverkningskostnader genom högre effektivitet och bättre resursutnyttjande. • Ökade intäkter genom bättre tillverkningsprocesser och återanvändning av material. • Ökat värde för fasta tillgångar (exempelvis högre värde eller möjlighet att belåna fastigheter med god energieffektivitet). 	<p>Det är positivt att företaget arbetar aktivt med klimatmöjligheter på ett sätt som ökar aktieägarvärdet. Utmaningen är att bedöma vilka produkter och tjänster som blir varaktiga och bolag vars produktion kan fungera över tid med en mer cirkulär affärsmodell.</p>

3 Förstå effekterna av identifierade risker och möjligheter

För att bättre förstå effekterna av identifierade klimatrelaterade risker och möjligheter använder Handelsbanken Liv scenarioanalyser och stress-tester. En scenarioanalys ska ge en indikation på hur Bolagets strategi och affärsplanering påverkas vid olika tänkbara framtida temperaturhöjningar (scenarier). Stresstesten ska visa Bolagets motståndskraft mot klimatrelaterade risker.

Under perioden 2018 till 2024 har Handelsbanken Liv genomfört portföljanalyser med hjälp av verktyget Paris Agreement Capital Transition Assessment (PACTA) framtaget av organisationen 2 Degree Investment Initiative (2DII). Verktyget ger möjlighet att mäta hur olika finansiella portföljer linjerar i förhållande till vetenskapligt baserade klimatscenarier. De klimatrelevanta sektorer som omfattas är energi, biltillverkning, utvinning av kol, olja och gas, stål och cementtillverkning.

Aktieinnehav i analysen

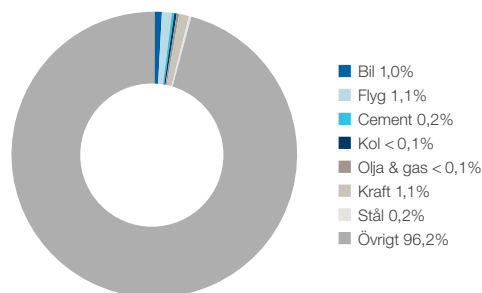
Tillgångar	Portföljvärde, miljarder kronor	Portföljvärde, %	Inkluderad i analysen
Noterade aktier	178,5	86	Ja
Oklassificerade innehav	28,9	14	Nej
Totalt	207,4	100	

Exponering mot koldioxidintensiva branscher

Resultatet av analyserna visar att Handelsbanken Liv aktieportfölj i traditionell förvaltning och fondutbudet fondförsäkring har låg exponering mot koldioxidintensiva branscher med stora utsläpp av växthusgaser. Av totalt förvaltad kapital inom Handelsbanken Liv på 252,1 (220,1) miljarder kronor var det 189,1 (129,9) miljarder kronor som ingick i analysen 2023 (se figur) varav 3,8 (4,5) procent av kapitalet exponerades mot de branscher som klassificeras som fossilintensiva av PACTA. Motsvarande exponering för ett globalt index (Solactive GBS Global Markets) är 22 (13) procent.

För Handelsbanken Liv begränsas dock verktygets användning av att vår exponering mot de sektorer som omfattas är liten. Till stora delar beror detta på våra miljö och hållbarhetskriterier där vi exkluderar investeringar i koldioxidintensiva sektorer såsom utvinning och bearbetning av fossila bränslen. Analysen ger därför endast en partiell bild och innebär att exponeringar mot andra typer av verksamheter, som också kan vara utsatta för omställningsrisker av både direkt och indirekt karaktär, inte beaktas.

Låg exponering mot fossilintensiva/klimatrelevanta sektorer

4 Uppskatta påverkan på förvaltad kapital och bedöma motståndskraften i portföljen

Motståndskraften i Handelsbanken Livs investeringsportföljer testas varje år som en del av Bolagets egna risk- och solvensbedömning (ORSA). Stresstesterna syftar till att undersöka Bolagets motståndskraft mot eventuella ekonomiska kriser och använder chockparametrar för att efterlikna påverkanen av klimathändelser på värdet av räntebärande tillgångar, aktier och fastigheter.

5 Vidta åtgärder

Strategin för ansvarsfulla investeringar och integreringen av klimataspekter i Bolagets investeringsportföljer utvecklas i löpande takt för att täcka allt större delar av portföljen. Handelsbanken Liv kommer att fortsätta att utveckla arbetssätt och metoder för att analysera klimatrisker. Utgångspunkten är att analysera sektorer med stor exponering i det förvaltade kapitalet. Handelsbanken Liv uppmanar att ställa krav på fondbolag att fondernas koldioxidintensitet ska kunna följas för att underlätta för konsumenter att förstå och följa klimatrisker i sina investeringar.

Fortsatt arbete

Handelsbanken Liv kommer fortsätta följa praxis när det gäller att säkerställa att det förvaltade kapitalet linjeras med Parisavtalet.

Bolaget har anslutit sig till samarbetsinitiativ inom branschen, såsom

FN:s principer för hållbara försäkringar (PSI) och initiativet Tobacco Free Portfolios. Bolaget deltar även i utskott och samarbete inom ramen för branschorganisationen Svensk Försäkring, med syfte att etablera standarder och bedriva gemensamt påverkansarbete. Handelsbanken Liv har också som världens första försäkringsbolag, sedan 2021, ställt sig bakom Fossilnedrustningsavtalet (The Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty), ett globalt initiativ som uppmanar stater att ta fram och ratificera ett bindande avtal med syfte att fasa ut fossila energislag. Syftet med detta är att möjliggöra en omställning i linje med Parisavtalets målsättning att begränsa den globala uppvärmningen till väl under 2 grader, för att på så sätt också begränsa exponeringen mot omställningsrisker på kort och lång sikt. Dessa initiativ och påverkansdialoger syftar till att såväl bidra med kunskap, som att löpande förstå och kunna hantera omställningsrisker i vår omvärld kopplade till ett förändrat klimat.

Riskhantering

Den tredje pelaren inom TCFD:s ramverk handlar om att beskriva organisationens processer för att identifiera, bedöma och hantera klimatrelaterade risker. Mer konkret handlar det om hur vi arbetar för att integrera klimatfaktorer för att parera risker.

Handelsbanken Liv arbetar systematiskt med att identifiera, bedöma och hantera klimatrelaterade risker. Handelsbanken Liv har låg risktolerans och en restriktiv syn på risk. Det innebär att affärer med hög risk undviks och att bolaget löpande strävar efter att minska risknivåerna.

God intern styrning och kontroll är förutsättningar för att Handelsbanken Liv ska ha en tillfredställande riskhantering. Bolagets riskhantering regleras på styrelsenivå främst genom solit företagsstyrningssystem med antagna styrdokumenterna gällande riskhantering, bolagets risk- och solvensbedömningar (så kallad ORSA-rapport), försäkringstekniska riktlinjer, ansvarsfulla investeringar samt placeringspolicy.

Processer för att identifiera, bedöma och hantera risker förekommer på flera ställen inom organisationen. Löpande sker också analys och uppföljning om hur den totala portföljen, såväl som enskilda fonder i fondutbudet, är positionerade gentemot en omställning till ett koldioxid-neutralt samhälle.

Riskidentifiering

Handelsbanken Liv identifierar klimatrelaterade risker utifrån klimatanalyser, dialoger med fondbolag som Bolaget samarbetar med, omvärldsanalyser och verksamhetens egen kunskap inom klimatområdet.

För att identifiera risker kopplade till Handelsbanken Livs investeringserbjudande har Bolaget en fondurvalsprocess som redogör för val och utvärdering av fonder och fondbolag till fondutbudet i fondförsäkring samt anger grundläggande hållbarhetskriterier. Kriterierna har sin utgångspunkt i policyer och riktlinjer som styr arbetet med ansvarsfulla investeringar. Kriterierna består av ett antal grundläggande faktorer, samt har kompletterats med utökade hållbarhetskriterier kring miljö och klimat.

Exempel på hållbarhetskriterier som utvärderas vid val och utvärdering av fonder:

- Att fonden har en låg koldioxidintensitet (fondens koldioxidintensitet bör vara maximalt 50 procent jämfört med det motsvarande marknads-viktade indexet).
- Att koldioxidintensiteten för fonden minskar över tid, för att vara i linje med Parisavtalets mål och för att uppnå netto nollutsläpp av växthus-gaser till 2040.
- Ta i beaktning principen om DNSH (Do No Significant Harm), det vill säga att fondens inriktning på ett hållbarhetsmål såsom exempelvis minskning av fossila bränslen ej får ske på bekostnad av andra viktiga principer som exempelvis mänskliga rättigheter.
- Att fonden är klassificerad som miljömässigt hållbar i enlighet med Disclosureförordningen, genom att främja hållbarhet (Artikel 8) eller har hållbarhet eller minskning av koldioxid som mål (Artikel 9).

Inom ramen för den övergripande riskhanteringen inom Handelsbanken Liv kan Riskhanteringsfunktionen identifiera klimatrisker. Dessa risker identifieras och rapporteras till styrelse och VD på samma sätt som övriga typer av risker inom riskhanteringssystemet.

Riskbedömning

Bedömning av identifierade risker sker med hänsyn till sannolikheten att risken inträffar och konsekvensen om risken inträffar. För vissa risker kan konsekvenserna kvantifieras, medan andra inte går att kvantifiera.

Riskerna i verksamheten har klassificerats i tre huvudområden där klimatrelaterade risker i varierande grad ingår i följande riskkategorier:

- Finansiella risker
- Operativa risker
- Försäkringsrisker

Exempel på en riskfaktor som kategoriseras som finansiell risk är fossila innehav och reserver. Omställningen till ett fossilfritt samhälle medför att tillgångarna i och med nedrustningen av fossil infrastruktur förlorar i värde, vilket får bolag med dessa tillgångar att minska i värde till följd av nedskrivningar. Detta är ett skäl till att Handelsbanken Liv kategoriserar investeringar i bolag som utvinnet eller bearbetar fossila bränslen som hög hållbarhetsrisk, varpå de exkluderats genom utökade hållbarhetskrav vid val och utvärdering av fonder och fondbolag till Bolagets fondutbud.

Exempel på en riskfaktor som kategoriseras som operativ risk är påverkans- och ryktesrisker. Om investeringar och verksamheter riskerar att skada människor eller miljö, eller bidrar till brott mot mänskliga rättigheter, kan den skada förtroendet för verksamheten eller pensionssystemet i stort. En operativ risk kan också utgöras av investeringar i bolag eller branscher som drabbas av, eller riskerar att drabbas av, internationella sanktioner till följd av krig och konflikt, auktoritära stater, inskränkningar i fackliga rättigheter eller begränsningar i frihandel.

Exempel på försäkringsrisk är skadefall i form av bland annat ökad dödlighet, avbrutna premiebetalningar eller återköp av försäkringskapital.

Vid bedömning av hållbarhetsrisker är det viktigt att även ta hänsyn till sammankopplade risker, eller kaskadrisker. Förmågan att hantera identifierade omställningsrisker kan påverka frekvensen av framtida fysiska klimatrisker samt förmågan att tillgodogöra sig klimatrelaterade möjligheter.

Som en del i den etablerade riskhanteringsprocessen får styrelsen kvartalsvisa riskrapporter, där analys av verksamhetens klimatrisker ingår. Sedan 2022 analyserar Bolaget hållbarhetsrisker, däribland klimatrisker, inom ramen för den årliga egna risk- och solvensbedömningen. Styrelse och VD får löpande återrapportering från verksamheten och centrala funktioner om risker som identifieras. ORSA-rapporten är ett underlag för strategi- och affärsutveckling och ingår som en del i det årliga affärsplaneringsarbetet.

Riskhantering

Handelsbanken Liv utesluter fonder med investeringar i företag med verksamhet inom utvinning eller bearbetning av fossila bränslen¹⁾ och andra kontroversiella branscher, som ofta är förknippade med både miljömässig och social negativ påverkan. Exempel på detta är tobaksindustrin som globalt bidrar till skogsskövling, utsläpp av kemikalier, förekomst av barnarbete och ohälsa från bruk av tobaksprodukter.

¹⁾ Principen att välja bort fossila bränslen kan undantas under en period, om bolaget uppfyller kraven för att kvalificeras som ett omställningsbolag, dvs. max omsättning 5%.

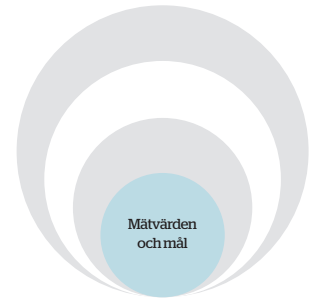

Fortsatt arbete

Handelsbanken Liv kommer fortsätta utveckla analysen av hållbarhetsrisker, vilket delvis kommer göras inom ramen för ORSA där vi adderar ytterligare klimatanalys och temperaturscenarion. Vidare kommer Bolaget arbeta vidare utifrån den uppdaterade fondstrategin, vilken innebär ett

breddat investeringsutrymme för kunder att inom ramen för sin försäkring investera i bolag som bidrar till en positiv klimatomställning. Detta är en del av det fortsatta arbetet att analysera och identifiera klimatrelaterade möjligheter.

Mätvärden och mål

Den fjärde pelaren inom TCFD:s ramverk syftar till att beskriva vilka indikatorer och mål som används i bedömning och hantering av klimatrelaterade risker och möjligheter.

Handelsbanken Liv har tillsammans med Handelsbankenkoncernen ett övergripande hållbarhetsmål som inbegriper att uppnå nettonoll utsläpp så snart det är möjligt, men senast 2040. Handelsbanken Liv har sedan satt delmål till 2030 för att nå det övergripande koncernmålet. En översyn av Bolagets tidigare mål gjordes under Q1 och Q2 2024. I dagsläget finns det dock få analysverktyg som ger en heltäckande bild om portföljens linjering i förhållande till Parisavtalets klimatmål.

Övergripande klimatmål till 2040:

- Nettonoll utsläpp av växthusgaser så snart det är möjligt, men senast 2040.

Delmål inom klimat och miljö till 2030:

- 100% av aktiefonderna ska vara klassade som Artikel 8 eller 9.
- Minska koldioxidintensiteten i våra investeringar med 50% till 2030.
- Bibehålla att samtliga fonder i fondutbudet väljer bort fossila bränslen.

I denna rapport följer vi särskilt tre klimatbaserade mätetal för att utvärdera Bolagets portföljer och investeringar. Dessa består i att mäta investeringarnas koldioxidintensitet, samt att följa andelen fonder med investeringar i utvinning eller bearbetning av fossila bränslen respektive andelen gröna obligationer i de traditionella portföljerna.

Koldioxidintensitet

Sedan 2016 följer Handelsbanken Liv investeringarnas koldioxidintensitet, det vill säga de utsläpp av växthusgaser som genereras hos de företag som fonderna i portföljen investerar i. Handelsbanken Liv har valt att redovisa koldioxidintensiteten enligt Svensk Försäkrings rekommendationer, som innebär att den uttrycks som ett viktat genomsnittligt värde. Beräkningarna av koldioxidintensiteten görs med hjälp av utsläppsdata som tagits

fram av ISS Ethix, där direkta och indirekta utsläpp (Scope 1 och 2) ingår. Bolaget avser att från och med 2024 börja redovisa koldioxidintensiteten för både scope 1, 2 och 3).

Handelsbanken Liv beräknar och redovisar koldioxidavtryck för noterade aktieinnehav i fonder som återfinns inom fondförsäkring samt traditionellt förvaltade portföljer utifrån ägarandel för mätetal 1, 2 och 3 (nedan). För mätetal 4 används portföljvikt.

1. **Totalt koldioxidutsläpp** (ton CO₂e). Visar det totala utsläppet av växthusgaser för aktieportföljen utifrån ägd andel av bolagens sammanlagda utsläpp.
2. **Relativt koldioxidutsläpp** (ton CO₂e/aktieportföljens marknadsvärde mnkr). Summan av ägd andel av portföljbolagens respektive koldioxidutsläpp i förhållande till portföljens marknadsvärde.
3. **Koldioxidintensitet** (ton CO₂e/ägarandel av bolagens omsättning mnkr). Summan av ägd andel av portföljbolagens respektive koldioxidutsläpp i förhållande till summan av ägd andel av portföljbolagens omsättning.
4. **Portföljviktad koldioxidintensitet, enligt TCFD** (ton CO₂e/mnkr). Måttet summerar portföljbolagens respektive koldioxidintensitet, det vill säga ett viktat medeltal av bolags koldioxidutsläpp i förhållande till dess omsättning, baserat på respektive bolags andel av portföljen.

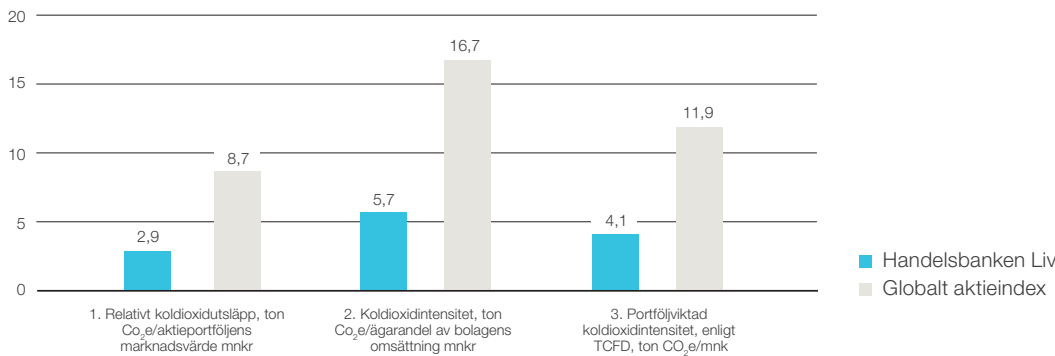
Under 2023 har Handelsbanken Liv sänkt koldioxidintensiteten från det förvaltade kapitalet i aktier i fonder kopplade till fondförsäkring och traditionell försäkring i Sverige. Portföljviktad koldioxidintensitet har minskat med 41 procent (13), från 6,8 (7,8) ton CO₂e/mnkr 2022 till 4 (6,8) CO₂e/mnkr 2023. Förklaringen till minskningen består huvudsakligen av fortsatt minskad exponering mot koldioxidintensiva branscher inom energi.

Utsläpp av växthusgaser och koldioxidavtryck noterat aktieinnehav 2018 till 2023

Indikator ¹⁾	TCFD indikator	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Totalt koldioxidutsläpp (Scope 1 och 2), kton CO ₂ e	Total Carbon Emissions	576,5	522,0	480,5	578	583	620
Relativt koldioxidutsläpp, ton CO ₂ e/aktieportföljens marknadsvärde mnkr	Carbon Footprint	2,9	3,9	3,7	6,0	6,0	9,0
Koldioxidintensitet, ton CO ₂ e/ägarandel av bolagens omsättning mnkr	Carbon Intensity	5,7	8,1	9,8	12,0	13,0	15,0
Portföljviktad koldioxidintensitet, enligt TCFD, ton CO ₂ e/mnkr	Weighted Average Carbon Intensity	4,0	7,2	7,8	9,0	11,0	14,0

¹⁾ Totala utsläppet ger en ögonblicksbild av hur investeringsportföljens växthusgasutsläpp ser ut. Beräkningarna är dock inte heltäckande och omfattar inte heller alla indirekta utsläpp. Måttet säger ingenting om hur portföljen bidrar till ett koldioxidsnålt samhälle. Mer om måttet går att läsa på i faktarutan på sista sidan i rapporten. Mätningen omfattar alla noterade svenska och utländska bolag i aktieportföljen per 31 december 2023. Från och med 2021 redovisas resultatet med en decimal.

Koldioxidintensitet i jämförelse med globalt aktieindex 2023

Källa: ISS Ethix 2022, i jämförelse med det globala indexet Solactive GBS Global Markets (SGMLMCUN)

Koldioxidintensiteten i Handelsbanken Livs portföljer har minskat i snabbare takt än världindex under 2023, och motsvarande vid årsskiftet var drygt 34 (39) procent jämfört med ett globalt jämförelseindex (se figur ovan).

Andelen fonder som undviker fossila bränslen

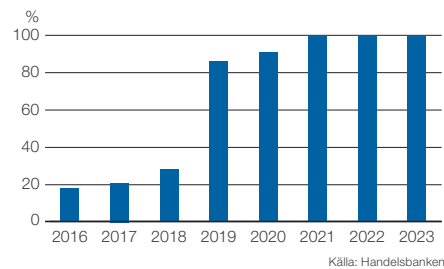
Sedan 2021 erbjuder Handelsbanken Liv enbart fonder som väljer bort fossila bränslen. Undantag kan göras för omställningsbolag vars verksamhet till mindre del härrör från fossil energiutvinning under förutsättning att bolaget har dokumenterade planer för omställning i linje med Parisavtalet.

Handelsbanken Liv använder andelen fonder som undviker investeringar i bolag med utvinning eller bearbetning av fossila bränslen¹⁾ (kol, olja, gas) som ett nyckeltal, utifrån Bolagets riskanalys av sektorns koldioxidintensitet och stora påverkan på globala utsläpp.

Att utesluta investeringar i fossila bränslen och samtidigt vara med och investera i den omställning som krävs, är enligt vår analys avgörande för att ställa om finansiella flöden till en koldioxidsnål och klimatresilient ekonomi. Investeringar i delar av verksamheter inom energibolag som driver en omställning förenlig med Parisavtalet kan därför vara en förutsättning för en sådan utveckling. De striktare klimatkriterierna som Handelsbanken Liv antagit medger sådan möjlighet att investera i omställningsbolag.

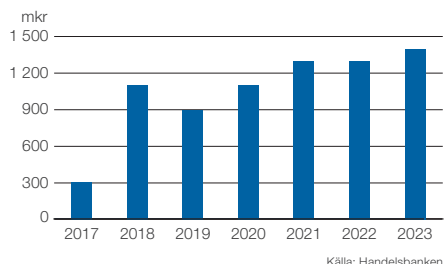
Gröna obligationer i de traditionellt förvaltade portföljerna

Att mäta storleken på investeringar i gröna obligationer är ett annat nyckeltal Handelsbanken Liv använder för att följa de klimatrelaterade risker respektive graden av investeringar i klimatrelaterade möjligheter. Under året har investeringarna i gröna obligationer i de traditionellt förvaltade portföljerna ökat från 1,3 miljarder kronor 2022 till 1,4 miljarder kronor 2023.

Andel fossilfria¹⁾ fonder i fondförsäkring

Källa: Handelsbanken

Investeringar i gröna obligationer inom traditionell förvaltning, mkr

Källa: Handelsbanken

¹⁾ Fonderna i utbudet väljer bort bolag vars omsättning till mer än 5 procent härrör från utvinning eller distribution av fossila bränslen (kol, olja och gas). För arktisk oljeborring, utvinning av oljesand samt kolbrytning gäller nolltolerans (0 procent). Principen att välja bort fossila bränslen kan undantas under en period om ett bolag inom energisektorn uppfyller definitionen på omställningsbolag, dock ej om omsättningen härrör från någon av verksamheterna där nolltolerans gäller för exkludering.

Denna information ges ut som en service till Handelsbankens kunder. Syftet är att ge allmän information och kan alltså inte ensamt utgöra underlag för investeringsbeslut. Handelsbanken Liv anser att de källor och bearbetningsmetoder som vi använt oss av vid utarbetandet av analyser är tillförlitliga. Vi påtar oss dock inget ansvar för riktigheten eller fullständigheten i prognoser eller analyser eller för eventuella brister i källmaterialet. Handelsbanken Liv svarar inte för förluster som kan tänkas uppkomma genom att någon följer vad som sagts i denna publikation eller använder sig av häri lämnade uppgifter. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde. Det är därför inte säkert att försäkringskapitalet uppgår till det inbetalda kapitalet. På handelsbanken.se/fonder finner du information och faktablad. För mer information hänvisas till handelsbanken.com/hallbarhet.

En del av lösningen

Handelsbanken Liv ser ett behov av att utveckla metoderna för att beräkna klimatpåverkan. Nuvarande metoder visar inte investeringarnas totala klimatpåverkan och visar inte heller hur väl en fond eller portfölj är positionerad mot eller bidrar till ett mer koldioxidsnålt samhälle.

I den här rapporten om klimatrelaterade finansiella upplysningar beskriver Handelsbanken Liv det pågående arbetet med att på ett strukturerat sätt integrera klimataspekter i styrning, strategi och riskhantering samt i mätetal och mål inom försäkringsverksamhetens investeringsportföljer. Handelsbanken Liv vill bidra till ökad trans-

parens och utveckla verktyg och metoder för att bättre mäta och hantera klimatrelaterade risker och möjligheter, såsom koldioxidavtryck och klimatrelaterade scenarionalyser.

Handelsbanken Liv vill vara en del av lösningen och samarbetar i branschgemensamma initiativ för att identifiera metoder och verktyg som hjälper till att ställa om investeringarna i linje med Parisavtalets klimatmål.

För mer information om företagets klimatarbete, se handelsbanken.se/sv/om-oss/hallbarhet

Aktieportföljens koldioxidavtryck

Koldioxidavtrycket visar investeringsportföljens *exponering* mot koldioxidintensiva företag, uttryckt som ton koldioxidekvivalenter (CO₂e)¹⁾ per miljoner kronor i intäkt (nettoomsättning). Det beräknas som ett vägt genomsnitt av portföljbolagens växthusgasutsläpp i förhållande till deras intäkter (koldioxidintensitet), där vikten ges av bolagets andel av marknadsvärdet av portföljen.

Beräkningarna baseras på uppgifter om investeringsportföljens innehav i noterade aktier, företagsobligationer utgivna av noterade företag och direktägda fastigheter och/eller fastighetsbolag och deras marknadsvärde per den 31 december. Utsläppsmätningarna

följer den globala redovisningsstandarden GHG-protokollet²⁾ och baseras på senast tillgängliga koldioxiddata för direkta (Scope 1) samt indirekta utsläpp i samband med användning av energi (Scope 2). Beräkningen har en täckningsgrad på minst 75 procent av marknadsvärdet för varje tillgångsslag.

Koldioxidavtrycket visar en ögonblicksbild av hur investeringsportföljens växthusgasutsläpp ser ut. Värdet kommer att variera i takt med att portföljbolagens utsläpp eller intäkter förändras, men också genom att portföljens sammansättning ändras. Även växelkursförändringar påverkar mätningen.

¹⁾ Utsläppen av växthusgaser mäts i termer av koldioxidekvivalenter (CO₂e). Det är en måttenhet som gör det möjligt att mäta olika växthusgaser på samma sätt.

Genom att uttrycka utsläppen av en viss växthusgas i CO₂e anges hur mycket koldioxid som skulle krävas för att ge samma klimatpåverkan.

²⁾ GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol Corporate Standard) är den vanligaste redovisningsstandarden för att beräkna utsläpp av växthusgaser. Metodiken i GHG-protokollet används av bland andra CDP, Global Reporting Initiative (GRI), WWF:s Climate Savers, EU:s system för utsläppshandel, The Climate Registry (USA) och USA EPA Climate Leaders (USA).

Möjligheter och begränsningar med måttet koldioxidintensitet

Syftet med mätning av växthusgaser är att bidra till ökad transparens gentemot kunder och investerare samt att påverka näringslivet till ökad rapportering och bättre datakvalitet. Mätningarna ger också underlag för att bedöma vissa klimatrelaterade finansiella risker förknippade med priset på koldioxid. Växthusgasmätningarna utgör också grund för Handelsbanken Liv som kapitalägare att påverka fondbolag och förvaltare respektive portföljföretagen till minskade utsläpp, t.ex. genom krav på utsläppsminskning, riskhantering, affärsstrategier och transparens.

Koldioxidintensiteten är dock inget mått på investeringarnas totala klimatpåverkan eftersom alla utsläpp inte inkluderas, utsläppsdata inte alltid är fullständiga och klimatvänliga insatser såsom besparingar av utsläpp genom produkter och tjänster inte räknas in. Koldioxidintensiteten mäter inte heller investeringens totala klimatrisk, såsom fysiska risker vid extremt väder eller konsekvenser av förändrad lagstiftning kring energieffektivisering eller andra motsvarande omställningsrisker.

